

סיכומי הדף היומי

ת"ר ושונתם שיהיו דברי תורה **מחודדים** בפיך (קידושין ל')

לעילוי נשמת אימי מורתי מרת שינדל חיה חוה גאסט ע"ה בת הר"ר משה רוזנבאום זצ"ל נלב"ע יום רביעי כ"ט טבת תשע"ד ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת מרת פיגוע ציפורה גאסט ע"ה בת ר' מרדכי אשת ר' אברהם ז"ל נלב"ע כ"ט שבט תשכ"א ת.נ.צ.ב.ה.

מערכת: 073-249-0403 | sikumhadaf@bezeqint.net

שמחים לבשר על חידוש שמיעת השיעורים בטלפון בעברית ובאנגלית במספר 0799-379-634

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת הרב אברהם בן חיים גאסט ז"ל נלב"ע ו' טבת תש"ב ת.נ.צ.ב.ה.

לע"נ ר' פינחס בן ר' בנימין בינוש זצ"ל

שבת קודש פרשת האזינו - ג' תשרי תשע"ח

דף ס"ח ע"ב ס"ט ע"א

כל אחד מהם הוליד לח'. אבל מאחיתופל שחי ל"ג שנה ובמותו היה שלמה בן בת שבע בת אליעם בן אחיתופל ז' שנה, כמבואר בפסוקים של פרשת אבשלום, אין להוכיח, דשמא אחיתופל ואליעם הולידו לט' ובת שבע בשש, דאשה בריאה היא. וכן אין להוכיח מאברהם שגדול מהרן שנתיים, שהרי נמנה ראשון, ונשא יסכה בנה שהיא שרה שסכתה ברוח הקודש או שהכל סוכין ביופיה, והיתה בת י' שנה פחות מאברהם נמצא שהרן הולידה בן ח', דשמא אברהם קטן מהרן אלא דרך חכמתן חשיב להו, כדחזינן בנח שהוליד בן ת"ק ומבול היה בשנת ת"ר וכ' בשם שנמנה ראשון שהיה בן ק' שנתיים אחר המבול ולא בן ק"ב, רק שהיה הקטן משלשתן, אלא שמנאן דרך חכמתן. לבית הלל אין פוסלה מן הכהונה, דלא גמרינן מדורות הראשונים.

בן' ולא בת, גזירת הכתוב הוא דבדין ראויה להיות בה דין בן סורר ומורה שהכל מצויין אצלה בעבירה.

יום ראשון - ד' תשרי תשע"ח

דף ע' ע"א

מאימתי חייב, לת"ק משיאכל חצי מנה בשר וישתה חצי לוג יין האיטלקי, דטוב ומעולה ונמשך אחריה, לר' יוסי מנה בשר ולוג יין.

אינו חייב עד שיקח בשר ויין בזול, דכתיב 'זולל וסובא' דביוקר לא שכיחי ליה כ"כ הרבה מעות ולא ימשך.

אינו חייב עד שיאכל בשר מבושל ולא מבושל כדרך הגנבים, ויין מזוג ולא מזוג, דמתוך שהוא גנב אין לו שהות, אבל מבושל ומזוג אינו חייב, דלא ימשך, וכן בשר ויין חי לגמרי אינו חייב.

אכל בשר מליח, שעבר עליה לילה אחת דמפיג טעמו, ויין מגיתו עד מ' יום. אין חייב עליה, דלא חשיב ולא מימשיך. אבל לענין ערב תשעה באב דהוא משום שמחה שיעורו כשלמים ב' ימים ולילה דעד אז יש בו משום שמחה, ויין

בן סורר ומורה, נעשה משיביא ב' שערות שאז הוא בן עונשין, עד שיקיף זקן התחתון, דכתיב 'כי יהיה לאיש בן', בן הסמוך לגבורתו של איש, או עד שימלאו ג' חדשים אע"פ שלא הקיף, דראוי להיות אב אם מתעברת אשתו אחר שהביא ב' שערות והוכר העיבור בג' חדשים וכתב 'בן' ולא אב.

קטן שהוליד, לרב חסדא, אין בנו נעשה בן סורר ומורה דכתיב 'כי יהיה לאיש בן' ולא לבן בן, ומדלא כתיב 'בן איש' דרשינן גם דרשה הנ"ל. לרבה, אין קטן מוליד דכתיב 'אם אין לאיש גואל' והיינו גר, ואמר דרק לאיש צריך לבדוק אם אין לו גואל, אבל לקטן, ודאי אינו מוליד. ולדבי חזקיה דרשינן מדכתיב 'וכי יזיד איש' דאיש מזיד ומזריע ולא קטן, דמזיד גם לשון בישול 'ויזד יעקב גזיד'.

כל ימיו של בן סורר ומורה ג' חדשים, לרב הונא בריה דרב יהושע דאף היולדת לשבעה אין עיבורה ניכר עד ג' חדשים. ולא משום דהולכין אחר הרוב, דאין הולכין אחר רוב בדיני נפשות דכתיב 'והצילו העדה', והא דקטנה בת ג' מחייבת כל עריות הבאים עליה ולא חיישינן לאיילונית, איירי בקבל עליו. לרבינא משום דאזלינן בתר רובא היולדות לט', דגם בנפשות הולכין אחר הרוב כדאשכחן דא' אומר ב' לחדש וא' אומר בג' אמרינן דטעו בעיבורא דירחא כרובא דאינשי.

דף ס"ט ע"ב

המזנה בבנה קטן, מבן ט' ביאתו ביאה, פחות מבן ח' אין ביאתו ביאה, בן ח', לבית שמאי פסלה מן הכהונה דגמרינן מדורות הראשונים שילדו בני ח', ככלב שהיה בן מ' בשליחת המרגלים שהיה שנה אחר עשיית המשכן, ובצלאל בן אורי בן חור בן כלב שעשה המשכן כתיב ביה 'איש איש ממלאכתו' שהיה בן י"ג, ובשנה שלאחריה בן י"ד, וב' שנה לג' העיבורים שכל אחד ח' חדשים, נמצא

ניתן להשיג את הספר בחניות הספרים המובחרות
ובטלפון 02-5380479
או - 052-7111235
ובכתובת Email
52711123@gmail.co

משנת פינחס

ע"י ירח האיתנים
ממשנתו ותורתו ומתוך שיחותיו ש'
תנאון החסיד הרב
פינחס רוזנבאום זצ"ל

עד ג' ימים שהוא תוסס ואין בו משום גילוי.

לא נברא יין בעולם אלא לנחם אבלים, ולשלם שכר לרשעים לקבל שכר מצוה בעה"ז, שנאמר 'תנו שכר לאובד ויין למרי נפש'.

'אל תרא יין כי יתאדם' לר' יצחק שמאדים פניהם של רשעים בעה"ז ומלבין פניהם לעה"ב. לרבא אל תמשך אחר יין, שאחריתו דם.

'תירש' 'תירוש' זכה וידע לזוהר לא לשתות יותר מדאי, נעשה ראש, לא זכה נעשה רש. 'ישמח' 'ישמח' זכה משמחה ומפקח לבו לא זכה משממהו ונוטל חכמת לבו.

'למי אוי למי אבוי למי מדנים למי שיח למי פצעים חנם למי חכלילות עינים' 'למאחרים על היין' וגו'. אפשר לדורשו מרישיה לסיפיה דכל אלו הרעות להולכין אחר היין, ומסופו לראשו דלמי ראוי לאחר על היין, לאבלים, ולרשע, ולמי שיש לו חכלילות עינים מרוב שמנו ושקיטתו.

י"ג ויין (לשון וי) נאמר אצל נח שנענש בשתיית יין.

מחלוקת, אם חם סרסו ומתוך שקלקלו שלא להוליד בן רביעי קללו בבנו הרביעי, או גם רבעו דגמר 'וירא' 'וירא' משכם בן חמור.

'איש האדמה' א"ל ה' שהיה לו ללמוד מאדם הראשון שהיין קנס עליו מיתה, כמ"ד דאילן שאכל גפן היה.

דף ע"ב

אילן שאכל אדה"ר, לר' מאיר גפן היה, שהוא מביא יללה לאדם, ומסתבר שעל ידו נקנסה מיתה ובכייה לעולם. לר' יהודה חטה, שאין תינוק יודע לקרוא אבא ואימא עד שיטעום טעם דגן, עץ הדעת. לר' נחמיה תאנה, שבדבר שקלקלו בה נתקנו 'ויתפרו עלה תאנה'.

אמו של שלמה כפאתו על העמוד להלקותו שהיה בעל הנאה, 'מה ברי' שהכל יודעים שאביך ירא שמים היה ויאמרו אמו גרמה לו 'ומה בר בטני' שמפני שדחקה ליכנס יצא מלובן ומזורז 'ומה בר נרדי' שהתפללה שיהא לה בן זרזי וממולא בתורה והגון לנביאות, 'אל למלכים למזאל אל למלכים שתו יין' מה לך אצל מלכים ששותים יין ואומרים למה לנו קל 'ולרוזנים אי שכר' מי שכל רזי עולם גלויים לו או שכל רוזני עולם משכימים לפתחו ישתכר. והודה לאמו 'כי בער אנכי מאיש' מנח 'ולא בינת אדם לי' זה אדם הראשון.

אין נעשה בן סורר ומורה עד שיאכל בחבורה שכולה ריקים שימשכוהו לכך, ואם אכל בחבורה של מצוה אע"פ שריקים הם כיון דעסיק במצוה אינו נמשך. וכן אם אכל כשנקבצין לפרסם שעברו החדש ואוכלין פת דגן וקטנית והוא אכל בשר ויין, כיון דעוסק במצוה אין נמשך, וכן אם אכל מעשר שני בירושלים כיון דאורחיה הוא לא מימשיך. וכן אם אכל מסעודת אבלים, אע"ג דמדרבנן הוא.

אין עולין בעיבור החדש, אלא בפת וקטנית, לילה שלאחר עיבורו, ולא בפחות מי', ויושבין שם כל הלילה ועולין בהשכמה שיראו בני אדם שישבו כל הלילה.

אכל בשר עוף אינו נעשה בן סורר ומורה, אבל אם חסר כזית לתרטימר בשר מצטרף, נבילות וטרפיות שקצים ורמשים אף להשלים לא מהני. אכל מדבר עבירה, ואפילו מה שהוא רק מדרבנן כתענית ציבור, אין נעשה, דכ' 'איננו שומע בקולנו' ולא בקולו של מקום.

אכל כל מאכל וכל משקין ואפילו דבילה וקעילית דבש וחלב דחייבין במקדש משום יין ושכר, אינו חייב.

יום שני - ה' תשרי תשע"ח

דף ע"א ע"א

אינו נעשה בן סורר ומורה עד שיאכל בשר ושתה יין, דכתיב 'זולל וסובא' וזכר לדבר 'אל תהי בסובאי יין בזוללי בשר למו' ומסיק 'כי סובא וזולל יורש וקרעים תלביש נומה'.

הישן בבהמ"ד תורתו נעשית לו קרעים קרעים דכ' 'וקרעים תלביש נומה'.

אין חייב עד שיגנוב משל אב ויאכל ברשות אחרים, דלא בעית שלא יראהו אביו, ושכיח לו לגנוב תמיד. לר' יוסי אין חייב עד שיגנוב מאביו ואמו והיינו או מדמי סעודה המוכנת לאביו ואמו, או גם מדמים שנתן אחר לאמו על מנת שאין לבעלה רשות בה. אין חייב עד שיקנה בדמים בשר ויין, ולא בגנב בשר ויין עצמם.

אין נעשה בן סורר ומורה עד שיהו אביו ואמו רוצין. לר' יהודה צריך שישוו אביו ואמו בקול ומראה וקומה, דמדקול צריך שווה דכתיב 'איננו שומע בקולינו', מראה וקומה נמי בעי.

מ"ד דבן סורר ומורה לא היה ולא נברא אלא דרוש וקבל שכר, היינו או כר' יהודה, או כר' שמעון שהקשה וכי מפני שאכל בשר ושתה יין אביו ואמו מוציאין אותו לסוקלו אלא דרוש וקבל שכר. ר' יונתן אמר אני ראיתיו וישבתי על קברו.

מ"ד דעיר הנדחת לא היתה ולא עתידה להיות, כר' שמעון דאמר דאפילו אין בה אלא מזוזה אחת או ספר שיש בה אזכרה אין נעשית עיר הנדחת דלא קרינא ביה 'את כל שללה... ושרפת באש' דכ' 'לא תעשון כן לה' אלוקיכם'. ר' יונתן אמר אני ראיתיה וישבתי על תילה.

מ"ד דבית המנוגע לא היה ולא עתיד להיות, כר' אלעזר בר"ש, דצריך כב' גריסין אורך על גריס רוחב על ב' אבנים בקרן זוית דכתיב 'קיר' וכתוב 'קירות' והיינו קיר שהוא כקירות. ר' אלעזר בר' צדוק אמר שהיה מקום שקראו חורבת מצורע. ר' שמעון איש כפר עכו אמר שראה בגליל מקום שמציינין שפינו לשם אבנים מנוגעות.

'ותפשו בו אביו ואמו' ולא גדמין, 'והוציאו אותו' ולא חגרין, 'וזאמרו' ולא אלמין, 'בננו זה' ולא סומין, 'איננו שומע בקולנו' ולא חרשין שאין יודעין אם אמר שלא קיבל דבריהם.

מתרין בו בפני ב' ומלקין אותו בפני ג' דילפינן 'בן' מ'זהיה אם בן הכות הרשע' חזר וקלקל נידון בכ"ג, וצריך שיהיו שם ג' הראשונים דכתיב 'בננו זה' ולא כתיב בננו הוא וע"כ נדרש ב' דרשות.

דף ע"א ע"ב

ברח עד שלא נגמר דינו ואח"כ הקיף זקן התחתון פטור, דאילו עשה עכשיו היה פטור, ברח משנגמר הדין והקיף זקן, חייב, שכבר היה גברא קטילא.

בן נח שבירך את ה' ואח"כ נתגייר פטור, דנשתנה דינו דבעי התראה וסנהדרין ועדים, ונשתנה מיתתו מסייף לסקילה. בן נח שהכה את חברו, ובא על אשת חברו ונתגייר פטור, דנשתנה דינו ומיתתו. עשה כך בישראל חייב, דלא נשתנה מיתתו. לרבנן דרוצח מעיקרא בסייף

והשתא בסייף, ואשת איש דמעיקרא סייף והשתא חנק קלה בכלל חמורה, דסייף חמור. לר' שמעון, כדבי מנשה דמיתתן בחנק, ורוצח דמעיקרא בחנק והשתא סייף קלה בחמורה שייך, ואשת איש מעיקרא בחנק והשתא בחנק.

סרחה בנערות ואח"כ בגרה לר' יוחנן תידון בסקילה, דאע"ג דנשתנה דינה לא נשתנה מיתתה.

בן סורר ומורה נידון ע"ש סופו, דלבסוף מגמר נכסי אביו ויבקש לימודו ולא ימצא וילסטם את הבריות, ימות זכאי ואל ימות חייב, שמיתה לרשעים הנאה להן שלא יוסיפו לחטוא והנאה לעולם ששקטה הארץ, ולצדיקים רע להם שהיו מוסיפים זכויות ורע לעולם שהגיגו עליהם.

יין ושינה, פיזור, לרשעים הנאה להן והנאה לעולם לצדיקים רע להם ורע לעולם. כיגוס לרשעים רע להם ורע לעולם לצדיקים טוב להם ולעולם. שקט לרשעים רע להם ולעולם לצדיקים הנאה להן ולעולם.

יום שלישי - ו' תשרי תשע"ח

דף ע"ב ע"א

הבא במחתרת נידון ע"ש סופו דאע"ג דלא הרג כיון דחזקה שאין אדם מעמיד עצמו על ממונו אמרינן שהגנב נתכוין להורגו אם יעמוד כנגדו, והבא להרגך השכם להרגו.

בא במחתרת ושיבר כלים, אם יש לגנב דמים חייב לשלם אפילו נאנסו דאדם מועד לעולם, אם אין לו דמים אע"פ שלא הרגו פטור מלשלם דחייב מיתה ותשלומין באין כאחד. נטל כלים ולא שיברם, לרב פטור, דהא ביש לו דמים חייב אפילו נאנסו דברשותיה קיימא, וע"כ אף באין לו דמים קנאו. לרבא חייב להחזירם, דרק לענין אונסין אוקמוהו ברשותיה כשואל שכל הנאה שלו, אך אין קונאם להיות שלו. רבא לא רצה לקבל מגנבים שרצו להחזיר אילים, הואיל ונפיק מפומא דרב.

הגונב כיס בשבת חייב מיתה ותשלומין, דנתחייב בגניבה בהגבהתו ומיתה רק משהוציא. היה מגרר ויוצא פטור, שבאין כאחד, לרבא ולהלכה היינו דווקא כשזרק הכיס לנהר.

'אין לא דמים אם זרחה השמש עליו', דאב הבא על בנו אם ברור לך כשמש שאין לו שלום עמך הרגהו ואם לא אל תהרגהו. בן על האב וכל אדם, אם ברור לך שרחמני עליך אל תהרגהו, אבל מספק תהרגהו.

דף ע"ב ע"ב

'אין לו דמים' דמים לרבות אפילו בשבת דאין הורגים הרוגי ב"ד. 'יש לו דמים' אפילו בשבת מפקחין עליו את הגל.

'והזכה' בכל אדם, ולא אמרינן דלא בא אלא להרוג בעה"ב, דרדף הוא וניתן להציל בעה"ב בנפשו. 'ומת' בכל מיתה שאתה יכול להמיתו, אף דדרשינן כן ברוצח מדכ' 'מות יומת', רוצח וגואל הדם הם ב' כתובין הבאין כאחד ואין מלמדין.

בא הגנב בגגו חצירו וקרפיפו ג"כ נהרג דכ' 'ימצא הגנב' לרבות. ואמר 'מחתרת' או דזהו דרכם, או דבמחתרת כיון שטרח כ"כ א"צ להתרות דוודאי בא אדעתא דנפשות, אבל נכנס לחצרו וגגו דרך הפתח צריך התראה שיאמר

שעל מנת כן בא שאם יעמוד עליו יהרגהו.

גדול או קטן הרודף, לרב הונא ניתן להצילו בנפשו בלא התראה. והא דמקשה לילד המסוכנת שהוציא העובר ראשו אסור להרגו דכילוד הוא, היינו משום דמשמיא רודפים את אמו. ברייתא דאמר שצריך קבלת התראה שיאמר ע"מ כן אני עושה, היינו או כשעומדים בב' עברי נהר ואין יכול להצילו, וצריך התראה להרגו בב"ד. או פליג ארב הונא, ורב הונא כברייתא דמחתרתו זו התראתו.

התראה, ברייתא דאמר שמתרים בו שידע שישראל הוא וכ' 'שופך דם האדם, באדם דמו ישפך' וא"צ קבלת התראה, או כרב הונא, או כרב יוסי בר יהודה דא"צ התראה אלא להבחין בין שוגג למזיד, וע"כ א"צ קבלת התראה.

יום רביעי - ז' תשרי תשע"ח

דף ע"ג ע"א

רודף אחר חבירו להרגו, ניתן להצילו בנפשו, דכ' בנערה המאורסה 'כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש' וגו', מה נערה המאורסה ניתן להצילה בנפשו אף רוצח.

נערה המאורסה, דכ' 'ואין מושיע לה', הא יש, מושיע לה בכל דבר שיכול להושיע. וכן הרודף אחר זכור, וחייבי מיתות בי"ד, וחייבי כריתות, דכ' 'חטא' זה חייבי כריתות 'מות' חייבי מיתת בי"ד (עי' ע"ב). אבל אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט שהוא רק חייבי לאוין, אין מצילים בנפשו דרק על פגם גדול קפדינן. נעבדה בה עבירה כבר אין מצילים בנפשו, שכבר נפגמה. יש לה מושיע אין מצילין. הרודף אחר בהמה, המחלל שבת ועובד ע"ז, למתניתין אין מצילין בנפשו.

הרואה חבירו טובע בנהר או חיה גוררתו אן ליסטין באין עליו, חייב להצילו דכ' 'השבבות לו' דהיינו אבידת גופו. ומדכ' 'לא תעמוד על דם רעיד' ילפינן שאף כשאין יכול להצילו בעצמו צריך לטרוח ולשכור.

דף ע"ג ע"ב

כ' 'נער' וקרינן 'נערה' וקשה דאפשר ללמוד זכור ונערה מחטא מות, אלא חד למעוטי ע"ז וחד למעוטי בהמה דדמי לעריות, (ושבת). ולרשב"י דע"ז ניתן להצילו בנפשו, חד למעוטי בהמה, וחד למעוטי שבת דס"ד ללמוד חילול חילול מע"ז. ולראבר"ש דאף על שבת ניתן להצילו בנפשו דאתיא חילול חילול, 'נער' למעוטי בהמה ונערה כיון דכתב נער ואישתעי בנערה קרינן נערה אך א"צ לדרשה.

האומרת הניחו לו, שלא יהרגנה, ומקפדת על פגימתה ומניחתו כדי שלא יהרגנו, לרבנן ניתן להרגו דאפיגמא קפיד רחמנא. לרב יהודה הא דמצילין הוא משום דהיתה מוסרת נפשה, והיא כיון דאין נהרגת לא ניתן להצילה.

הבא על אחותו אע"ג דלא קרינא ביה 'זלו תהיה לאשה' חייב בתשלומין, וקשה דהוא חייב מיתה דניתן להצילו בנפשו,

לרבנן קמיה דרב חסדא, משעת העראה דפגמה נפטר ממיתה על ההמשך, וקנס חייב רק על גמר ביאה. וק' למ"ד זו הכנסת עטרה.

לרב חסדא שבא עליה שלא כדרכה וחזר ובא עליה כדרכה, דבביאה זו אין חייב מיתה שכבר נפגמה.

לרבא במניחתו שלא יהרגנה, כר' יהודה.

דף ע"ד ע"א

לרב פפא במפותה, דאינה מקפדת על פגימתה ולא ניתן להצילה.

לאבבי ביכול להציל בא' מאיבריו, כר' יונתן בן שאול דנהרג עליו, דכ' וכי ינצו אנשים יחדיו' וגו' שנתכוין להרוג חבירו והוי רודף והרג אשה, אם לא יהיה אסון ענוש יענש, והא קם ליה בדרבה מיניה, אלא איירי דניתן להצילו בא' מאיבריו.

רודף ששיבר כלים בין של גרדף בין של אחר, פטור דמתחייב בנפשו. גרדף ששיבר כלים של רודף, פטור שלא יהא ממונו חביב מגופו שיכול להציל עצמו בו. של אחרים חייב, שמציל עצמו בממון חבירו. רודף שרוצה להציל מיד רודף ששיבר כלים בין של רודף בין דגרדף בין דכל אדם, פטור, דאם לאו לא ירצה אדם להציל חבירו מיד רודף.

לרשב"י, העובד ע"ז מצילין בנפשו, דמה על פגם הדיוט מצילין פגם גבוה לא כ"ש, וסבר עונשין מן הדין. לראב"ד ש"אף על חילול שבת דגמר חילול חילול מע"ז.

אמרו לאדם עבור ואל תיהרג, בצינעא, נמנו וגמרו בעליית בית נתזה בלוד, דכל עבירות יעבור ואל יהרג וחי בהם' ולא שימות בהם, ועל ע"ז ג"ע שפי"ד יהרג ואל יעבור, ע"ז דכ' וזהב את ה' אלוקיך... בכל נפשך' למי שגופו חביב מממונו, שאפילו נוטל נפשו, ו'בכל מאדך' למי שממונו חביב מגופו. שפי"ד סברא דלא שייך וחי בהם דמי יודע שדם שלך חביב ונאה ליוצרך יותר מדם חבירך. ג"ע דכ' כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש כן הדבר הזה. לר' ישמעאל אף על ג' עבירות בצינעא יעבור דכ' וחי בהם, בפרהסיא יהרג, דכ' ולא תחללו... ונקדשתי'.

בשעת גזירת המלכות אפילו מצוה קלה יהרג, ואף שלא בשעת גזירת המלכות בפרהסיא יהרג אף לשנות שרוך הנעל אם יש מנהג אצל ישראל מצד יהדות.

דף ע"ד ע"ב

אין פרהסיא פחותה מעשרה ישראלים, ולא מהני ט' ונכרי, דכ' ונקדשתי בתוך בני', וכ' ה'בדלו מתוך העדה הזאת' שהם י' ישראלים.

אסתר שלא מסרה נפשה אף דפרהסיא היה לאבבי דאינה עושה מעשה, לרבא על הנאת עצמן שאין מתכוונין להעברת הדת אין צריך ליהרג, וע"כ א"צ ליהרג כשנוטלין הנכרים כלי נחושת שנותנין בהן גחלים ומעמידין בבית ע"ז, וע"כ אם א"ל נכרי לקצור שחת בשבת וליתן לבהמתו, יקצור, דלעצמו נתכוין.

איבעיא אם בן נח מצווה על קדושת ה', והא דאמר ז' מצוות נצטוו היינו וכל אביזרייהו. והא דאמר אלישע לנעמן 'לך לשלום' כשאמר לו שיסלח ה' על ע"ז שבבית רמון דאנוס הוא, בצינעא היה.

דף ע"ה ע"א

אדם אחד נשא עיניו באשה עד שנחלה, ואמרו רופאים אין לו תקנה עד שיבעול, אמרו חכמים ימות ואל יבעול, ואמרו תעמוד לפנינו ערומה אמרו חכמים ימות ואל תעמוד לפנינו ערומה, תספר עמו מאחורי הגדר, ימות

ואל יספר עמה אחורי הגדר. ופליגי אם היתה אשת איש, או פנויה, ולרב פפא משום פגם משפחה, לרב אחא בריה דרב איקא שלא יהיו בנות ישראל פרוצות בעריות, ולא יועיל שישאנה דמשחרב בהמ"ק ניטל טעם ביאה וניתנה לעוברי עבירה דכ' ולחם סתרים ינעם'.

אלו הן הנשרפין, הבא על אשה ובתה, בת כהן שזינתה, יש בכלל אשה ובתה בתו מאנוסתו ובת בתו ובת בנה, בת אשתו ממנו או ממנה ובת בנה ובת בנה, חמותו ואם חמותו ואם חמיו.

הבא על אשה ובתה משמע תרוייהו לאיסורא והיינו חמותו ואם חמותו, 'יש בכלל' משמע דאלו מפורשים בקרא, לאבבי כר' עקיבא דסבר אם חמותו מפורש בקרא. לרבא דר"ע איירי בחמותו לאחר מיתה, תני הבא על אשה שנשא בתו היינו אשתו וחמותו.

'איש אשר יקח את אשה ואת אמה' ילפינן 'זמה' דכ' בשריפה מ'זמה' דכ' באזהרת בתה ובת בתה ובת בנה דאף כאן בתה ובת בנה.

דף ע"ה ע"ב

בתו ובת בנו ובת בתו מאנוסתו חייב כשאר הבא ממנה, דילפינן 'הנה' 'הנה' 'זמה' 'זמה'.

לאבבי, מנין לעשות למעלה כלמטה לחייב ג' דורות אם חמותו שהיא דור שלישי לאשתו, דנאמר למטה זמה ונאמר למעלה זמה בחמותו, מה למטה חייב ג' דורות אף למעלה ג' דורות. ומה בעונש עשה למטה כלמעלה אף באזהרה עשה למעלה כלמטה. לרב אשי היינו מנין לעשות אם חמותו שהיא למטה וקלה באיסורה כחמותו שהיא עליונה באיסורה, נאמר כאן זמה ונאמר בבת אשתו זמה מה כאן עשה למטה כלמעלה לחייב בת בתו או בת בנו אף כאן למטה כלמעלה, ולענין עונש, כאבבי.

אי מה היא אם אמה אסורה אף הוא אם אמו אסורה, לאבבי 'אמך' היא משום אמו אתה מחייבו ולא משום אם אמו. לרבא, למ"ד דון מינה ומינה, היו לומדים מה היא אם אמה אסור ובשריפה אף הוא אם אמו אסור ובשריפה, למ"ד שריפה חמורה, א"א ללמוד דמה להיא שכן אמה בשריפה תאמר בהוא שאמו בסקילה, ועוד וכי היא בסקילה ואמה בשריפה, ועוד מה היא לא חלקת בין אמה לאם אמה אף הוא, ולמ"ד סקילה חמורה א"א ללמוד מכח קושיא אחרונה. למ"ד דון מינה ואוקי באתרה דהתם בשריפה אבל הכא בסקילה, למ"ד שריפה חמורה א"א ללמוד דמה להיא שכן אמה בשריפה, ועוד הוא כהיא מה היא לא חלקת בין בתה לאם אמה בשריפה, אף הוא אם אמו כבתו, למ"ד סקילה חמורה מצד קושיא אחרונה.

דף ע"ו ע"א

אשת בנו חורגו מותרת לו, ולא ילפינן מכלתו, לאבבי דכ' 'אשת בנך היא' משום אשת בנך אתה מחייבו וא"א מחייב משום אשת בנה. לרבא, למ"ד דון מינה ומינה, דנילף להיות כלתה בסקילה ככלתו, למ"ד סקילה חמורה א"א ללמוד, דמה להוא שכן אמו בסקילה תאמר בהיא שאמה בשריפה, ועוד מה הוא לא חלקת בין אמו לכלתו אף היא לא תחלוך, למ"ד שריפה חמורה מקושיא אחרונה, למ"ד דון מינה ואוקי באתרה

דף ע"ז ע"א

כפתו ומת ברעב פטור, דבשעה שכפתו אין כאן דבר הריגה והרעב בא מאליו לאחר זמן. כפתו בחמה או בצנינה ומת חייב. סוף חמה או צנינה לבא פטור. כפתו לפני ארי פטור דאף בלא כפיתה אין יכול לינצל. לפני יתושין, לרבא חייב, לרב אשי פטור שאינם אותן יתושים שהיו כשכפתו.

כפה עליו הר כגיגית ופרע עליו מעזיבה, מחלוקת רבא ור' זירא אם חייב או פטור. סגר חבירו בבית של שיש שסתום ביותר והדליק בו נר חייב, דההבל מתחיל לאלתר.

דף ע"ז ע"ב

דחפו לבור וסולם בבור ובא אחר וסילקו ואפילו הוא קדם וסילקו, וכן זרק חץ ותריס בידו ובא אחר או הוא ונטלו, וכן זרק חץ וסמנין בידו ובא אחר או הוא ופיזרו, ולרב אשי אפילו סימנין בשוק, ואפ' נזדמנו לו סימנין, פטור, דבשעה שעשה היה לו הצלה.

זרק צרור בכותל וחזרה לאחוריה ונתכוין להרוג בכך חייב, דכחו הוא, ולא התראת ספק הוא.

המשחקין בכדור שהרגו, תוך כדי ד' אמות פטור מגלות חוץ לד' אמות חייב, דסתם משחקין בכדור כמה שהולך רחוק מן הכותל גיחא טפי הלכך פחות מד' אמות לא נתקיימה מחשבתו.

המקדש מי חטאת ונפל קידוש על ידו או על הצד ואח"כ נפל לשוקת פסול, היינו בשותת ולא מכח נפילה ראשונה. מחט שהיה נתונה על החרס והזה עליה ספק על המחט ספק על החרס, ומצא עליה הזאתו ואין יודע אם ע"י זריקתו נפל על המחט או שמחרס נפל למדרון והלכה על המחט, פסול.

הכופת חברו והפנה מרוצת המים עליו, חיצינו הם וחייב, והיינו בכח ראשון, אבל אם הניחו רחוק מן המים ולא נפלו המים מיד עליו, גרמא הוא ולא כחו.

זרק צרור למעלה והלכה לצדדין והרגה חייב, דאם כחו הוא היה הולך למעלה ואם לאו כחו יורד למטה, אלא כח כחוש הוא.

דף ע"ח ע"א

הכוהו י' בני אדם בי' מקלות ומת, בבת אחת, פטורין, בזה אחר זה, לרבנן פטורין דדרשינן 'ואיש כי יכה כל נפש אדם' עד שיהא כל נפש. לר' יהודה בן בתירא אחרון חייב דכ' 'כל נפש' כל דהוא נפש. הרג טריפה פטור דגברא קטילא הוא וניכרין חתיכת סימני חיותו. הרג גוסס בידי שמים חייב דלא אתעביד ביה מעשה והוא כחי. ופלוגתא דרבנן וריב"ב אם לדמות גוסס בידי אדם, לגוסס משום דלא מחתכי סימנים או לטריפה דהוא בידי אדם.

ההורג טריפה פטור, טריפה שהרג, בפני ב"ד חייב, שלא בפני ב"ד פטור דהעדוהו הוי עדות שא"א יכול להזימה. וכן הדין לענין רביעה, ולא אמרינן דהוי כמשמש מת דהא איכא הנאה.

עדים שהעידו בטריפה והוזמו אין נהרגין, עדים שהם טריפה שהעידו בטריפה והוזמו, לרבא נהרגין דאפשר

דילפינן רק דאסור אבל הכא בשריפה, למ"ד סקילה חמורה א"א ללמוד דמה להוא שכן אמו בסקילה תאמר בהיא שאמה בשריפה, ועוד מה הוא חלקת בין בתו לכלתו אף היא תחלוק בין בתה לכלתה. ולמ"ד שריפה חמורה, מקושייא אחרונה.

בתו מאנוסתו, עונש

לאביו, אם ענש על בת בתו מאנוסתו כ"ש בתו ולא ק"ו הוא אלא גילוי מלתא בעלמא דבת בתו מקרבת בתו באה.

לרבא, ילפינן 'הנה' 'הנה' 'זמה' 'זמה'

לאבוה דר' אבין, דכ' 'ובת איש כהן' ולא אמר 'ובת כהן', אבל לא אמרינן דכבת כהן דהיא בשריפה ולא בועלה, לאביו דכ' 'את אביה היא מחללת', והכא הוא חילל אותה. לרבא, דבת כהן אוקים בועלה אדיניה של כל אשת איש, אבל בתו כאיזה דין יעמידוהו.

אזהרה, לאביו ורבא מאותו מקום. לאבוה דר' אבין דכ' 'אל תחלל בתך להזנותה' ואף דדרשינן מינה דבר אחר, היה לו לומר תחל ולא תחלל.

'אל תחלל את בתך להזנותה', במוסר את בתו שלא לשם אישות, ולאביו ורבא דריש נמי או כר"א למשיא בתו לזקן שמזנה תחתיו, או כר"ע שמשהא בתו בוגרת בשביל הנאתו שלא יצטרך לשפחה והוא עני רשע ערום.

דף ע"ו ע"ב

הוי זהיר מן היועצך להנאתו.

המשיא בתו לזקן והמשיא אשה לבנו קטן שאינו סמוך לפרקו והמחזיר אבידה לכותי כ' עליו 'למען ספות הרוה את הצמאה' וגו', שמשווה רווה עם צמאה לתשמיש, ובאבידה שמשווה כנס"י שצמאה לה' לעכו"ם שאין צמאים לה'.

האוהב את אשתו כגופו ומכבדה יותר מגופו והמדריך בניו ובנותיו בדרך ישרה ומשיאן סמוך לפרקו, כ' עליו 'יודעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא'.

האוהב את שכניו והמקרב את קרוביו והנושא את בת אחותו והמלוה סלע לעני בשעת דוחקו כ' עליו 'אז תקרא וה' יענה' וכ' לפניו 'הלא פרוס לרעב לחמך' ומבשרך אל תתעלם'.

'אותו ואתהן', לר' ישמעאל אותו ואת אחת מהן, לר' עקיבא אותו ואת שתיהן. לאביו פליגי אם אם חמותו דרשינן נמי מאתהן או מזמה זמה. לרבא פליגי בחמותו לאחר מיתת דלר' ישמעאל בשריפה ולר' עקיבא איסורא בעלמא דדרשינן אתהן שרק אם אשתו קיימת תשרף אף חמותו.

נהרגין בסייף, רוצח ועיר הנדחת. רוצח שהכה באבן או עץ צריך שיהא בו שעור אחיזה כדכ' 'באבן יד בכלי עץ', ובברזל בכל שהוא, שממית בכל שהוא, או כבש עליו לתוך המים או לתוך האור ואין יכול לעלות משם ומת, אבל דחפו למים או לאור ויכול לעלות משם פטור, שיסה בו הכלב או הנחש פטור, השיך בו הנחש לר"י חייב לחכמים פטור.

'או באיבה' לרבות את המצמצם, דהיינו כבש, בדיני נזקין, לרבינא חייב ק"ו מרוצח שלא עשה בו שוגג כמזיד ואונס כרצון וחייב את המצמצם. לרב אחא בר רב כ' 'מות יומת המכה' שרק רוצח חייב מצמצם ולא נזקין.

לקיים בהם כאשר זמם. ואף דזוממי זוממין ליכא, כיוון
דהזמה חידוש הוא לא בענין עדות שאי"ל. לרב אשי
אין נהרגין לפי שאינן בזוממי זוממין.

**שור של אדם טריפה שהרג פטור דכ' השור יסקל וגם
בעליו יומת', וכיון דלא שייך מיתת בעלים אין השור
נסקל. שור טריפה, לרבא חייב, דהבעלים אינו טריפה.
ולרב אשי פטור, דבעלים אילו היו טריפה לא היו חייבין.**

**השיך בו את הנחש, לר' יהודה ארס נחש בין שיניו עומד
ע"כ מכיש הוא כתוקע סכין בבטנו. לחכמים נחש מעמו
מקיא, וכשהשיכו עדיין אין בו כדי להמית.**

דף ע"ח ע"ב

**אמדוהו למיתתה וחייה, משלם ה' דברים ופטור ממיתתה.
אמדוהו לחיים ומת משלם לירושין ופטור ממיתתה.
אמדוהו למיתתה והקל מחליו והכביד ומת, לר' נחמיה
אומדין אותו אומד שני לנזקין ומשלם כשעת ההיזק.
לחכמים אין אומד אחר אומד, אם הכביד ומת.**

**מקור דבריהם, דכתיב 'ולא יומת' וכ' אם יקום והתהלך
בחוץ על משענתו ונקה המכה' לר' נחמיה ב' אומדנות
חד לאמדוהו למיתתה וחייה וחד לאמדוהו למיתתה והקל
חליו אבל אמדוהו לחיים ומת כ' וצדיק אל תהרוג'.
לרבנן ונקה המכה בא לומר שחובשין אותו עד שרואים
שלא מת. ולר' נחמיה יליף ממגדף שידעו שבמיתתה
וחבשוהו. ולרבנן הוראת שעה היה שהרי ידעו שצריך
להמיתו ועכ"ז חבשוהו. וב' אומדנות חד לאמדוהו
למיתתה וחייה וחד לאמדוהו לחיים ומת.**

יום שלישי - י"ג תשרי תשע"ח

דף ע"ט ע"א

**נתכוין להרוג באופן שאינו חייב [בהמה, עכו"ם, נפל
(דכקטיל דמי), מכה שאין בה כדי להמית - מצד מקום
המכה או מצד האדם המוכה] והרג באופן שחייב [אדם,
ישראל, בר קיימא, הלכה המכה למקום או לאדם שיש
בה אז כדי להמית] פטור, דהתראת ספק היא - שמא
יכה באופן הפטור, וכן נתכוין להכות מכה שיש בה כדי
להמית, ולמעשה הכה באופן שאין בה כדי להמית (מצד
מקום המכה, או מצד המוכה) נמי פטור, דבעינן כוונה
להמית, ומכה שיש בה כדי להמית, אבל נתכוין להרוג
אחד באופן שהוא חייב עליו, והכה במקום אחר, או
שהכה את אחר, חייב, ור"ש חולק דאפילו נתכוין לזה
והרג לזה פטור, ולא קתני ר"ש פטור, כי דבריו נאמרו
ע"י דיוק הרישא - דדוקא נתכוין לבהמה פטור - הא
מאדם לאדם חייב, (ואילו כתב ר"ש פטור, היה משמע
שגם בנתכוין למתניו והכה על לבו פטור).**

**ומה שר' שמעון פטור אינו רק בהכיון לראובן והכה
לשמעון, אלא אף בנתכוין לא' משניהם, (אע"פ שבכל
א' מהם שמקבל המכה ניחא ליה) או שטעה וסבר על
שמעון שהוא ראובן (אע"פ שבוודאי לגוף זה כיוון),
כי לא חייבו ר' שמעון עד שיאמר לפלוני אני מתכוין
ואכן יהיו כדבריו, ויליף לה מדכתיב ואויב לו וקם עליו
(וארב לו מיותר), עד שיתכוון לו.**

**ולרבנן ילפינן מהאי קרא לפטור את הזורק אבן לגו
(חבורת בנ"א), ואם הרוב הם כותים לא בעינן קרא,
וה"ה במחצה על מחצה - דהא ספק נפשות להקל
(ויכול לומר לכותים התכוונתי), אלא מיירי כשיש כותי
א' בין ט' ישראל, וקמ"ל דהואיל והוא קבוע הוי (לכל**

**הפחות) כמחצה על מחצה, וספק נפשות להקל (דלולא
זה שהוא כמחצה היה חייב לרבנן).**

**הפסוק 'זכי ינצו אנשים ונגפו אשה וגו' ואם אסון יהיה,
ונתת נפש תחת נפש', לרבנן המחייבים בנתכוין לזה והכה
לזה, מפרשים את הפסוק כר' אלעזר שבמיתתה הכתוב
מדבר וחייב כשנתכוין לחברו והכה את האשה, ולר"ש
הפוסק, יתפרש הפסוק כרבי בברייתא, שבתשלום
ממון הכתוב מדבר, ויליף 'ונתת' נפש מ'ונתן' בפלילים,
מה להלן ממון (דמי ולדות) אף כאן ממון (דמי האשה
ליורשיה).**

דף ע"ט ע"ב

**תנא דבי חזקיה חולק על רבנן דמתניתין ועל רבי
דברייתא דלעיל, דיליף מהיקש מכה אדם למכה בהמה,
דכמו בבהמה, חייב האדם המכה אותה בנזקיה, בכל
אופן (דילפינן מפצע תחת פצע לחייב על אונס כרצון
ועל שוגג כמזיד), כן במכה אדם, שהוא פטור מלשלם,
אין חילוק בין שוגג (הפטור ממיתה) למזיד, ובין
מתכוין [להכות את זה, והכהו] לאין מתכוין [להכות
את זה, אלא נתכוין לזה והכה לזה], ובין (הכהו) דרך
ירידה (שחייב גלות) לדרך עליה, שבכל אלו הוא פטור
מתשלומים, ורבנן לא ס"ל לחזקיה, דלדידהו חייב
מיתה - המתכוין לזה והכה לזה, וא"צ לימוד לפטור
ממון, וכרבי לא ס"ל, דהא לרבי המתכוין לחברו והכה
האשה חייב ממון.**

**רוצח שנתערב באחרים כולם פטורין, ולר' יהודה
כונסין אותו לכיפה (ומאכילין אותן שעורים) לר' אבהו
אמר שמואל, מיירי ברוצח שלא נגמר דינו שנתערב
ברוצחים שנגמר דינו, שא"א לגמור דינו עכשיו הואיל
וצ"ל בפניו (וכשאין מכירין מי הוא, אין זה בפניו), ולכן
פטרי רבנן לכולהו, ולר"י א"א לפוטרין הואיל ורוצחין
גינהו.**

**לר"ל, באדם רוצח שנתערב כנ"ל, לכו"ע פטורין (דכתיב
והצילו העדה, וזה הוא דאיה לזכות) אלא מיירי בשור,
דרבנן פטרי הואיל וכמיתת הבעלים כך מיתת השור
וצ"ל בפניו, ולר' יהודה כונסין אותן לכיפה.**

יום רביעי - י"ד תשרי תשע"ח

דף פ' ע"א

**לרבא, לא נחלקו רבנן ור"י, אלא מייקי בחץ שיצא מבין
שנים ואין יודעים מי הרוצח, דשניהן פטורין, וזהו
דאמר ר' יוסי לרבותא דאפילו אם אבא חלפתא (שהוא
חסיד) ביניהן, עדיין פטור השני. ואילו להפירושים
הקודמים אין בכך רבותא, שהרי מיירי ברוצח שהוכר
לבי"ד אלא שלא נגמר דינו.**

**ומח' רבנן ור"י הוא בשור שנגמר דינו לסקילה שנתערב
בסתם שוורים, דהואיל וממילא נאסרים בהנאה ס"ל
לרבנן שייסקלו את כולם, כדי שתתקיים מצות סקילה
בשור הנסקל במחוייב בה. ולר"י אין מטריחין את
בי"ד בכך, ולכן כונסין כולם לכיפה. ומחלוקת זו מצינו
בברייתא, בולד פרה שהמיתה שנוולד לאחר שנגמר
דינה לסקילה, שאז (הואיל ועובר ירך אמו) דינו גם כן
לסקילה [משא"כ בנוולד עד שלא נגמר דינה]. ונתערב
עם אחרים ואחרים באחרים, דלת"ק כונסין כולן לכיפה,
ולר"א בר"ש סוקלין כולן בבי"ד.**

והא דהתירה ברייתא זו בנוולד עד שלא נגמר דינה של

האם, מיירי נתעברה ממנו אחר הנגילה, דאם הייתה בשעת הנגיחה אמר רבא שהרי היא כאמה (וכן בולד הנרבעת) וצריכים לגמור את דינה בעצמה לסקילה, (וא"א לפרש הברייתא דפטור, כשאינו בפנינו דא"א לגמור דינו, דא"כ מאי איריא ולד).

דף פ' ע"ב

והא דאסרה הברייתא כשנולד אחר גמר דין, למ"ד זה וזה גורם אסור, מיירי נמי כשנתעברה אחר גמר דין (דהנולד מן האיסור אסור, אע"ג שלא הייתה בשעת נגיחה ולא בשעת גמר דין) ולמ"ד דזה וזה גורם מותר, פ' רבינא דמיירי כשנתעברה קודם גמר דין, דאז קאי גם על הולד, דעובר ירך אמו.

כל חייבי מיתות שנתערבו נידונין בקלה.

אמר ר' ירמיה דאין ללמוד מכאן דהתראה לדבר חמור הוי התראה לדבר קל, (אע"ג דבלא התראה א"א להמית, והרי התרוהו רק לחמורה, ומ"מ נידון בקלה), די"ל דהתרוהו סתם שחייב מיתה, וכדעת ת"ק בברייתא דהוי התראה.

שנחלקו ת"ק ור"י בברייתא אם התראת חייב מיתה צריכה להיות באיזה מיתה יתחייב, לת"ק א"צ כמו במקושש (שלא ידעו עדין מיתתו במה), ולר"י לא ילפינן מהתם דהוי הוראת שעה (והתראה ילפינן מיומת המת, דיתיר עצמו למיתה, ולכן צריכים להודיעו).

(והא דבעינן התראה הוא רק בשאר חייבי מיתות חוץ ממסית, שנאמר בו לא תחמול עליו וגו' ואכן עדה ועדים בעו כוליהו).

במתניתין לר"ש שריפה חמורה - שכן מצינו בבת כהן (שמחללת את אביה) שנידונית בשריפה, ולרבנן סקילה חמורה - שכן מצינו במגדף ועו"ע"ז (שפושטין ידן בעיקר).

חנק חמור מסייף, ולרבנן סייף חמור.

ובנתערבו אלו באלו, נידונין בקלה, למר כדאית לי על מר כדאית ליה, ממה שאמר ר"ש שנידונין בסקילה לפי שהשריפה חמורה, ולא משום הליכה אחר הרוב, דייק ר' יהודה בן ר' יחזקאל שמדובר במיעוט נסקלין שנתערבו ברוב נשרפין, ולא כמו שלימד אביו לרמי בנו שנתערבו נשרפין בנסקלין, ומה שאמרו רבנן דהסקילה חמורה הוא רק לאפוקי מר"ש, אבל מטעם הילוך אחר הרוב סגי לחייב שריפה ככה"ג.

ואמר שמואל לר' יהודה שאסור לומר לאביו להדיא שהוא טועה (דמכסיף ומצטער), וגם לא בלשון תמיה 'וכי כך כתוב', אלא יאמר לו מקרא שכתוב (ומאליו ישים על לבו, על מה זה מזכירו).

יום חמישי חג הסוכות - ט"ו תשרי תשע"ח

דף פ"א ע"א

מי שנתחייב בשתי מיתות ב"ד נידון בחמורה.

בנתחייב בשתייהן עד שבא לב"ד הוא פשיטא, (וכי ירויח ע"י שעשה ב' עבירות), אלא פי' רבא, דקמ"ל דאף אם כבר נגמר דינו על עבירה קלה, ואז עבר בחמורה, דלא אמרינן דגברא קטילא הוא.

ופי' רבה בר נתן לאבונה (או אחוה) דר' יוסף בר חמא, דילפינן לה מדכתוב ביחזקאל והוליד בן פריץ שופך דם וגו' ואת אשת אעוהו טימא, ואל הגילולים נשא עיניו,

דמי שהיה רוצח שחייב בסייף (ונגמר דינו, דאל"ה מאי קמ"ל) ואח"כ עבר באשת איש שחייב חנק, ואח"כ עבד ע"ז שחייב סקילה, ומסיק דמינו בו יהיה, שמיתתו בסקילה - החמורה.

ואין לומר כרנב"י דכולם בסקילה, דרוצח היינו בן סורר ומורה (שנידון ע"ש סופו שעומד לרצוח), ואשת איש היינו נערה המאורסה, ולהכי מיתתו בסקילה, דא"כ אינו אלא חוזר על מה שכתוב בתורה, והיה לו לכתבו כמו משה רבינו (במשנה תורה).

ודרש ר' אחא בר' חנינא (במ"ש שם שמי שלא נכשל באלו דברים הוא צדיק גמור וחייה יחיה, דבוודאי אינו כפשוטו - אם עבר עבירות אחרות, ולכן צריך לדרוש: אל ההרים לא אכל - שא"צ לזכות אבות, ועיניו לא נשא אל גילולי בית ישראל - שלא הלך בקומה זקופה, ואת אשת רעהו לא טימא - שלא ירד לאומנות חברו, ואל אשה נדה לא יקרב - שלא נהנה מצדקה (שהוא גנאי), ועליו נאמר צדיק הוא חיה יהיה.

ור"ג בכה שאם חסר לו א' מהם, כבר אינו צדיק. וענה ר"ע שכמו 'אל תיטמאו בכל אלה' אסור אפילו בא' מהם, כן הוא בזה, שבא' מאלה הוא צדיק וחייה יחיה.

עבירה שיש עליה ב' מיתות (כגון חמותו שהיא א"א) נידון בחמורה, ולר' יוסי נידון בזיקה ראשונה שבאה עליו. והיינו דלר' יוסי נידון במה שהיתה קודם, אם חמותו שאינה אשת איש (בשריפה), ואם אשת איש (בחנק). [והיינו משום דאין איסור חל על איסור], ואמר רבא לר' אדא בר אבהה דאע"ג דאמר ר' אבהו דמודה ר' יוסי באיסור מוסיף [דאיסור חל על איסור], ואיסור א"א הרי מוסיף איסור לכל העולם, מ"מ אין זה לענין לחייבו במיתת האיסור המוסיף (אלא לענין ב' חטאות בשוגג).

דף פ"א ע"ב

מי שלקה ושנה ב"ד מכניסין אותו לכיפה ומאכילין אותו שעורין עד שכריסו מתבקעת. ואמר ר' ירמיה אמר רשב"ל דמיירי בעבירה שחייבים בה כרת והתרוהו רק למלקות, דאיננו מקרבינן מיתתו, אבל הואיל ועבר ושנה הרי ויתר נפשו (ובשלישית כונסין אותו לכיפה), ואמר ר' יעקב לר' ירמיה בר תחליפא, דלא מיירי אלא באותה עבירה, דאז ויתר, משא"כ בעבירות חלוקות - דטעים איסורי.

ביבמות נחלקו רשב"ג ורבי בכמה פעמים נהיה חזקה (לגבי אשה שתוחזק לקבור את בעליה), לרבי בב' פעמים ולרשב"ג בג'. ובמתניתין נראה דהוחזק רשע אחר שלקה ב' פעמים, ולא כרשב"ג.

ותי' רבינא (א') דהעבירות מחזיקות לרשע (ויש ג' עבירות), והא דפליגי אבא שאול ורבנן אם בפעם הג' כונסין או רק בפעם הד', הוא גם כן כרשב"ג, אלא דת"ק סבר עבירות מחזיקות, ואבא שאול סבר מלקיות מחזיקות (ואחר מלקות השלישי היה לנו לכוונסו לכיפה, אלא שאין מענישין ב' דברים והרי כבר לקה).

אכן מצינו פלוגתא זו גם כן בהתראה שאינה למלקות, שרק שתק והרכין ראש. (וא"כ ע"כ עבירות מחזיקות, שאין כאן מלקות, וקשה לכו"ע במה נחלקו, דהוי צ"ל סגי בג' עבירות).

ותירץ רבינא (ב') דאכן לכו"ע עבירות מחזיקות, אלא שנחלקו ת"ק ואבא שאול אי בעי' התראה מיוחדת לכיפה או לא.

הכיפה היא במלא קומתו. ועונש זה למוחזק ברשעו,

בודאי הוא הלכה למשה מסיני אבל אמר ר"ע דנרמז במ"ש תמותת רשע (שהוחזק בכך) רעה.

ועוד אמר ר"ל דהא דכתיב 'כי גם לא ידע האדם את עתו כדגים שנאחזים במצודה רעה', היינו כמו חכה (שאינו במצודות ותחבולות, אלא רע וחלש, ואוחז בו דגים גדולים פתאום).

ההורג שלא בעדים, כונסין אותו לכיפה ומאכילין אותו לחם צר ומים לחץ. לרב, כגון שהעידו בעדות מיוחדת (זה מחלון זה וזה מחלון אחר. שא"א להרגו, בל כונסין אותו. משא"כ עד א' הוא מוציא דבה). לשמואל, כגון שלא התרו בו. לאבימי כגון שהוכחשו העדים רק בבדיקות ולא בחקירות, דממיתה פטרינגן, אבל לכיפה כונסין.

מאכילין לחם צר וכו', היינו דבתחילה מאכילין אותו כך עד שיוקטן מעיינו, ואח"כ מאכילין אותו שעורין התופחין במעיו עד שנבקעין.

הגונב את הקסוה, כלי שרת כדכתיב קשות הנסך, קנאין פוגעין בו, ומרומז בכתוב כבלע את הקודש (ל' גניבה) ומתו (ופשטא דקרא בלויים, שלא יראו בעת סילוק מסעות).

והמקלל בקוסם, לר' יוסף דאומר יכה קוסם את קוסמו (שמחשיבהו בלבו שיש כח לקלל בו), ורבנן ואיתמא רבה בר מרי אמרי שמקלל חברו וכלפי מעלה בקוסם, קנאין פוגעין בו.

יום שישי א' חול המועד סוכות - ט"ז תשרי תשע"ח

דף פ"ב ע"א

הבועל ארמית קנאין פוגעין בו. ואם לא פגעוהו - אקריוהו לרב כהנא בגדה יהודה וגו' ואדכריה לרב גמריה, ד'בגדה יהודה' היינו עבודת כוכבים, ותועבה נעשתה בישראל ובירושלים' זה משכב זכור, 'כי חלל' יהודה קדש ה"ז זו זונה, 'ובעל בת אל נכר' זה הבא על הכותית. וכתיב בתרי' 'יכרת ה"ז וגו' ער ועונה וגו' ומגיש מנחה, דאם ת"ח הוא לא יהיה לו ער בחכמים ועונה בתלמידים, ואם כהן הוא לא יהיה לו בן מגיש מנחה.

הבועל ארמית הוא כמתחתן בע"ז, שנאמר עליו ובעל בת אל נכר.

על גולגלתו של יהויקים נכתב זאת ועוד אחרת, שמלבד הנקמה שנעשתה בו במ"ש קבורת חמור יקבר וגו' שלכן לא עלה בידו לקברו - שתמיד בצבצה ויצאה, עוד זאת - שנשרפה, ע"י שהניחה בתיבה לכבודו, ואמרו השכינות לאשתו דשל אשתו ראשונה היא שאינו שוכחה, ושרפתו.

לרב דימי גזרו דבית חשמונאי על הכותית משום נשג"א, נדה (אע"ג דכדם בהמה, מ"מ מיאוס וחילול יש כאן), שפחה (לכנסת ישראל הגבירה), גזיה (דומיא דלא תתחתן שנאסר מדאורייתא משום הסרת הלב - ואף זה במשמע, אבל מדאורייתא אסור רק בדרך חתנות), ואישות (דאע"ג דלא הוי אשת איש, מ"מ דמיא לה), דאת נשיהם אינם מפקירים ומיוחדת לבעלה. לרבין גזרו משום נשג"ז, היינו זנות ולא אישות, (כי הן מופקרות).

הבא לימלך בבוועל כותית אין מורין לו, ועוד, שאם פירש זמרי והרגו פינחס, היה נהרג עליו. ואם הרג זמרי לפינחס אינו נהרג, דרודף הוא.

זיאמר משה אל שזפטי ישראל' וגו', שנתרעמו שבט שמעון שכולם דנים דיני נפשות וזמרי (שלומיאל)

שותק, ולקח כ"ד אלף והלך לכזבי, ואמר לה שהוא גדול ממשה שהוא נשיא שמעון - השני לבטן, ושאל למשה שאם היא אסורה מי התיר לו בת יתרו (ומשה נשאה קודם מ"ת, ואז נתגייירו כולם), ונתעלמה הלכה ממשה, והיינו דכתיב והמה בוכים וגו'.

'וירא פינחס'

לרב, ראה מעשה ונזכר הלכה, שקנאין פוגעין בו, וא"ל משה שהוא יקיימו.

לשמואל, ראה ונזכר שאין חכמה ועצה ותבונה נגד ה', דבמקום של חילול ה' (שילמדו הרואים להתיר כותית) אין חולקין כבוד לרב (ליטול רשות ממשה).

לר' יצחק אמר ר"א, ראה שבא מלאך והשחית בעם.

ויקם מתוך העדה (סנהדרין, שדנו נפשות על פעור) ויקח רומח, שאין מכניסין כלי זין לביהמ"ד, ונטל שנגה והלך על מקלו, והטעם שבא לעשות צרכיו, שאין לוי גדול משמעון (בפרישות).

דף פ"ב ע"ב

ו' ניסים נעשו לפינחס, שלא פירש זמרי, ולא דיבר, וכיון בזכרותו ונקבותה, ולא נשמטו, והוגבה המשקוף, ונטרדו שבטו במלאך שהשחית במ.

חבטן לפני המקום, ועשה פלילות עם קונו דכתיב ויעמוד פינחס ויפלל, שטען על אלו יפלו כ"ד אלף - שמתו במגפה. ובקשו מלאכי השרת לדחפו, ואמר (הקב"ה) שהוא קנאי בן קנאי (לוי במעשה דינה) משיב חמה בן משיב חמה (אהרן בקטורת אחר מעשה קרח), והתחילו שבטים לבזותו, שאבי אמו פיטם עגלים לע"ז (יתרו, דכתיב באלעזר שלקח מבנות פוטיאל, והיינו מיתרו שפיטם וכו' ומיוסף שפטפט ביצרו, א' מאבי אמו ואף מאם אמו) והרג נשיא שבט מישראל. לכך יחסו הכתוב לאהרן. ואמר הקב"ה למשה שיקדים לו שלום. וראויה כפרתו שתהא מכפרת לעולם (דכתיב כהונת עולם וגו' ויכפר).

לרב נחמן אמר רב, 'זרזיר' זה תכ"ד בעילות דזמרי (בגין זרזיר), 'מתנים' שהמתין לו פינחס 'או תיש' עד שיתשש כחו, ולא ידע (שאינו צריך להמתין, כי) 'מלך אלקום (שהקמות שלו) עמו'. לברייתא, ס' בעילות, ונעשה הוא כביצה המוזרת והיא כערוגה מלאה מים. א"ר כהנא מושבה בית סאה, ותני רב יוסף קבר שלה אמה.

א"ר ששת שזילנאי שמה, אלא שכיזבה באביה (שאמר לה להישמע רק לגדול), ושאמרה לו 'כוס בי' (שחוט אותם על ידי). וזהו דאמרי אינשי על המהלכת למקום יחוד בין הערבות, דהיא שזילנאי, ומקנה שם זנות עליה ועל אמה.

נקרא זמרי - ע"ש ביצה המוזרת, בן סלוא - שהסליא (לשון הערכה או חיפוש) עוונות משפחתו, שאול - שהשאל עצמו לעבירה, בן הכנענית - כמעשה כנען (שציוה לבניו על הזמה), ושלומיאל בן צורישידי שמו.

כהן ששימש בטומאה, חייב מיתה בידי שמים כמפורש בברייתא, ולא כדא"ר ששת דאם חייב בידי שמים יניחוהו שיהרג בידי שמים. כדמצינו במי שלקה ושנה דב"ד מכניסין אותו לכיפה, ואיירי במלקות של כריתות דבר קטלא הוא, והורגין אותו. וכן גונב כלי שרת דרמוז ב'לא יבואו לראות כבלע את הקדש'. והמקלל את הקוסם דאמר יכה קוסם את קוסמו דהוי כמקלל. ובוועל את הכותית דכ' 'יכרת'.